

ADÓZÁSI KÉZIKÖNYVEK

ALANYI ADÓMENTESSÉG ÁFASZABÁLYAI

 SALDO

Budapest, 2020

Szerző:
Vincze Péter

Sorozatszerkesztő:
Kökényesiné Pintér Ilona

ISBN 978-963-638-597-2
ISSN 2416-2310 (*Tanácsadói könyvek*)
ISSN1788-0165 (*Adózási kézikönyvek*)

Kiadja a SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.
Felelős kiadó: dr. Balogh Ákos, a SALDO Zrt. vezérigazgatója
A SALDO Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

© A Saldo Kiadó valamennyi kiadványa szerzői jogvédelem alatt áll.
*E kiadvány bármely részének sokszorosítása, bármilyen adatrendszerben való
tárolása (papír; elektronikus stb.) a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül tilos!*

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	5
1. GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉG FELTÉTELEI	7
2. ADÓMENTES ÜGYLETEK CSOPORTOSÍTÁSA	9
3. AZ ALANYI ADÓMENTESSÉG LÉNYEGE	11
3.1 Alanyi adómentesség választásának időpontja	12
3.1.1 Az alanyi adómentesség utólagos választása kijavítási kérelemmel	12
3.2 Alanyi mentesség és a KATA elhatárolása.....	15
4. AZ ALANYI ADÓMENTESSÉG ALKALMAZÁSÁNAK FELTÉTELEI	17
4.1 Személyi feltételek.....	17
4.2 Belföldön teljesített ügyletek meghatározása	18
4.3 Bevételi értékhatárra vonatkozó rendelkezések.....	18
4.3.1 Újjonnan alakuló és a működő adóalanyok megítélése az értékhatár meghatározásánál.....	19
4.3.2 Egyéni vállalkozó melletti önálló tevékenység megítélése az értékhatár tükrében	21
4.3.3 Teljesítési időpont szerepe az értékhatár meghatározásánál.....	24
4.3.4 Ingatlan-bérbeadás	27
4.4 A bevételi értékhatárba nem tartozó ügyletek köre	30
4.4.1 Adójeggyel ellátott dohánygyártmányok kiskereskedelmi értékesítése	33
4.4.2 Kapott előlegek kezelése	34
4.4.3 Áfakötelezettséget nem keletkeztető ügyletek.....	35
4.4.4 Kapott támogatások	38
4.5 Alanyi adómentes adózók bevallási kötelezettsége	38
4.6 Adólevonási jog keletkezése az alanyi adómentesség időszakában	40
5. NEM ALANYI ADÓMENTES MINŐSÉGBEN TELJESÍTETT ÜGYLETEK	41
5.1 Tárgyi eszközök kezelése.....	42
5.1.1 Tárgyi eszköz beszerzéséhez kapcsolódó szabályok	43
5.1.2 Saját beruházás megvalósítása az alanyi adómentesség időszaka alatt	43
5.1.3 Tárgyi eszköz értékesítése	44
5.1.4 Ingatlanértékesítés	46
5.1.5 Tárgyi eszközök értékesítéséhez kapcsolódó áfakorrekció	47
5.1.6 Figyelési időszak alatti áfakorrekciók az alanyi mentes időszakban.....	49
5.2 Vagyoni értékű jogok kezelése.....	51
5.3 Ingyenes termékátadás, szolgáltatásnyújtás adóhatása	52

6. NEMZETKÖZI ÜGYLETEK KEZELÉSE AZ ALANYI ADÓMENTES ADÓZÓKNÁL.....	53
6.1 Közösség más tagállamába történő termékértékesítés.....	54
6.1.1 Új közlekedési eszköz értékesítése a közösség tagállamába	55
6.1.2 Közösség más tagállamába történő vagyonmozgatás.....	56
6.2 Közösségen belüli termékbeszerzés	59
6.3 Termékexport	62
6.4 Termékimport.....	62
6.5 Külföldön teljesített szolgáltatások minősítése.....	63
6.5.1 A szolgáltatások teljesítési helyének meghatározása	64
6.5.2 A szolgáltatás igénybe vevőjének vizsgálata	65
6.5.3 Gazdasági célú letelepedés értelmezése	66
6.5.4 Számlakiállítási és bevallási kötelezettségek sajátosságai	66
6.6 Külföldről igénybe vett szolgáltatások	68
7. ALANYI ADÓMENTESSÉGRE TÖRTÉNŐ ÁTTÉRÉS SAJÁTOS SÁGAI.....	71
7.1 Az áttérés napját megelőzően beszerzett készletek kezelése	71
7.2 Tárgyi eszközök áfakorrekciója	72
7.3 Teljesítési időpont szerepe	73
8. SZÁMLÁZÁSSAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK.....	75
8.1 Alanyi adómentességet megelőző időszak számlakorrekcióinak elszámolása az alanyi adómentes időszakban	76
8.2 Számlaadatszolgáltatási kötelezettség teljesítése.....	77
9. ALANYI ADÓMENTESSÉG MEGSZŪNÉSE	79

5.1.1 Tárgyi eszköz beszerzéséhez kapcsolódó szabályok

Eszközbeszerzések esetén a vállalkozásnak első lépésben le kell döntenie, hogy a beszerzés milyen célból történt, mivel ez a döntés kihat a beszerzéshez kapcsolódó előzetesen felszámított adó kezelésére. A vállalkozásnak azt kell először eldöntenie, hogy az eszköz beszerzése továbbértékesítési célból, vagy saját használat, hasznosítás miatt történt-e.

Amennyiben az eszköz beszerzése saját célból történt, és az eszköz tartósan fogja szolgálni a vállalkozás tevékenységét, akkor az adólevonási szabályokat a tárgyi eszközökre vonatkozó rendelkezések szerint kell kezelni.

Az Áfa tv. adólevonási jogra vonatkozó általános rendelkezései értelmében, a tárgyi eszköz beszerzéséhez kapcsolódó adót az adóalany olyan mértékben helyezheti levonásba, amilyen mértékben az adóköteles, adólevonási jogot megalapozó tevékenységét szolgálja.

Az általános szabályok szerint a tárgyi eszköz beszerzése időpontjában az áthárított adó levonási jogát a használat figyelembevételével kell megállapítani.

Alanyi adómentes adóalanyok az alanyi adómentesség időszakában beszerzett termékekhez kapcsolódó áfát (a kivételektől eltekintve) az általános áfalevonást tiltó rendelkezés miatt nem helyezhetik levonásba, így a tárgyi eszköz beszerzéshez kapcsolódó áfa sem helyezhető levonásba, ha azt az alanyi adómentes tevékenység végzésének érdekében szerezte be a vállalkozás.

5.1.2 Saját beruházás megvalósítása az alanyi adómentesség időszaka alatt

Ha a vállalkozás saját vállalkozásban végzett beruházás keretében tárgyi eszközt állít elő, azt az Áfa tv. önálló ügyletként, ellenérték fejében történő termékértékesítésnek tekinti [Áfa tv. 11. § (2) bekezdés *a*) pont], amely áfaköteles.

Az Áfa tv. 193. § (1) bekezdés *b*) pontja szerint nem járhat el alanyi adómentes minőségében az adóalany akkor, ha saját beruházás keretében tárgyi eszközt állít elő. Ennek okán a saját beruházás keretében történő termékelőállítás termékértékesítésként áfaköteles.

Áfajogi szempontból saját vállalkozáson belül végzett beruházás keretében megvalósított termék létrehozása csak akkor minősül adótárgynak, ha a beruházás eredményeképpen egy új tárgyi eszköz jön létre, vagyis a vállalkozásnak az eszközök számának mennyiségi növekedését eredményező beruházást kell végrehajtania.

A már meglévő tárgyi eszközök felújítására irányuló beruházások a Számviteli tv. rendelkezéseitől eltérően nem minősülnek áfa szempontjából saját beruházásnak, mivel a felújítás során új tárgyi eszköz előállítása nem történik.

A saját beruházás megvalósítása esetén, az általános szabályok szerint a beruházás időszakában felmerült kiadásokhoz kapcsolódó áfa a beruházás időszakában folyamatosan, vagy az eszköz rendeltetésszerű használatbavételekor helyezhető levonásba. A beruházá-

si kiadások áfatartalma levonható abban az esetben is, ha a tárgyi eszköz előállítása adólevonási jogot nem megalapozó tevékenység érdekében történik.

A beruházáshoz beszerzett eszközök, igénybe vett szolgáltatások előzetesen felszámított adóját a *beruházás időszakában* csak abban az esetben lehet levonásba helyezni, ha a vállalkozás a tárgyi eszközt kizárólag adólevonásra jogosító tevékenység érdekében használja, hasznosítja. Egyéb esetben az adólevonási jog csak a rendeltetésszerű használatbavételkor keletkezik.

Az alanyi adómentes adóalany a saját beruházás keretében végzett eszköz előállítás során nem járhat el alanyi adómentes minőségében, illetve az ahhoz kapcsolódó adólevonási jogát is az általános levonási jog szabályai szerint gyakorolhatja.

A beruházás időszakában felmerülő kiadások áfáját az alanyi adómentes adózó levonhatja, de az adólevonási jogát az előállított eszköz rendeltetésszerű használatbavételkor gyakorolhatja.

A saját beruházás keretében végzett eszköz-előállítás második adózási pontja az eszköz rendeltetésszerű használatbavételéhez kapcsolódik.

A saját beruházás eredményeképp létrejött eszköz rendeltetésszerű használatbavételét az Áfa tv. 11. § (2) bekezdése ellenérték fejében történő termékértékesítésnek tekinti és ezáltal áfafizetési kötelezettséget eredményez.

Az alanyi adómentes adóalanyok sem járhatnak el alanyi adómentes minőségükben a saját beruházásban végzett eszköz-előállítással kapcsolatban, így a saját rezsiz beruházások keretében megvalósuló tárgyi eszköz előállítása, mint önálló termékértékesítés után áfát kell fizetniük.

Az előzetesen felszámított adót az alanyi adómentes adóalany nem helyezheti levonásba.

Adófizetési kötelezettség keletkezésének időpontja tekintetében az Áfa tv. 55. § (1) bekezdését kell alkalmazni, mely alapján az eszköz tényállásszerű megvalósulása, azaz a rendeltetésszerű használatba vétel időpontjában (aktiváláskor) keletkezik áfafizetési kötelezettség.

Az adó alapja a tárgyi eszköz előállítási költsége. Az alanyi adómentes adóalanyoknak az üzembehelyezéssel egyidejűleg nem kell számlát kiállítania saját maga részére. Az Áfa tv. rendelkezése alapján az értékesítőnek, szolgáltatás nyújtójának csak abban az esetben keletkezik számlakibocsátási kötelezettsége, ha az értékesítést más személy részére teljesíti.

5.1.3 Tárgyi eszköz értékesítése

Az alanyi adómentes adóalany, ha a meglévő tárgyi eszközét értékesíti, akkor nem járhat el alanyi adómentes minőségében. A tárgyi eszköz értékesítését az Áfa tv. általános szabályai alapján kell kezelnie. Ennek okán az alanyi adómentes adóalanyok által ért-

kesített tárgyi eszköz fő szabály szerint áfaköteles, az értékesítést 27%-os mértékű forgalmi adó terheli.

Az áfakötelezettség nem függ attól, hogy a tárgyi eszközt az alanyi adómentes időszakában vagy azt megelőzően szerezte be.

Az alanyi adómentes adóalanynak tárgyi eszköz értékesítése esetén figyelnie kell az Áfa tv. termékértékesítésre vonatkozó rendelkezéseit. A tárgyi eszköz értékesítés esetén nem járhat el alanyi adómentes minőségében az adózó, de ebből nem következik az, hogy minden tárgyi eszköz értékesítését 27%-os forgalmi adó terhelné. Fontos figyelni és alkalmazni a termékértékesítésre vonatkozó kivételi szabályokat, mivel a tárgyi eszköz értékesítése az eszközre vonatkozó áfamértékkel történik.

Amennyiben az alanyi adómentes adóalany a tevékenységéhez használt személygépkocsit értékesíti, akkor az Áfa tv. 87. § b)-c) pontjainak valamelyikét alkalmazva, a személygépkocsi értékesítése adómentes feltéve, ha a beszerzéshez kapcsolódó áfa az Áfa tv. 124. § szerint nem volt levonható.

Ha a személygépkocsi beszerzése során nem számított fel áfát az eladó, az értékesítése akkor is áfamentes, feltéve, ha beszerzéshez előzetesen felszámított adó kapcsolódott volna, azt a tételes tiltó rendelkezések miatt a beszerző nem vonhatta volna le.

E szabályok elviekben arra az esetre vonatkoznak, amikor az általános szabályok szerint eljáró adóalany az Áfa tv. 124. § rendelkezései alapján nem vonhatja le az áfát, vagyis amikor a személygépkocsit a nem alanyi adómentes időszakát megelőzően szerezte be.

Az alanyi adómentes adóalany elviekben nem az Áfa tv. 124. §-a, hanem az Áfa tv. 187. § (2) bekezdés b) pontja alapján nem vonhatja le beszerzéshez kapcsolódó áfát. Így arra a következtetésre is eljuthatunk, hogy az alanyi adómentes időszakában beszerzett személygépkocsik értékesítése után az adózónak 27%-os mértékű áfát kell fizetnie, mivel nem vonatkoztathatóak rá az Áfa tv. 87. § rendelkezései.

Az alanyi adómentes adóalany által értékesített személygépkocsik esetén az adóhatóság rendszerint az Áfa tv. 87. §-ára hivatkozva tekinti adómentesnek a személygépkocsi-értékesítést. Javasolom, hogy az általam leírtaktól függetlenül adómentesen kerüljön értékesítésre a tárgyi eszközként használt személygépkocsi, függetlenül attól, hogy annak beszerzése az alanyi adómentesség időszakában vagy azon kívül történt.

E szabályok mentén kell az adókötelezettséget megállapítani akkor is, ha az alanyi adómentes adóalany saját célra más tételes levonási tiltás alá eső közlekedési eszközt szerez be. Például 125 cm³-nél nagyobb motorkerékpárt szerez be, majd később értékesíteni kívánja, akkor az értékesítés adómentesen történhet, feltéve, ha az eladó áfát háritott át. Amennyiben a motorkerékpár vételárához előzetesen felszámított adó nem kapcsolódott (például magánszemélytől történt a beszerzése), akkor a motorkerékpár áfa felszámításával kell értékesíteni.

Más elbírálás alá esik az olyan saját célra beszerzett egyéb gépjárművek értékesítése, amire nem vonatkozik a 124. § tételes tiltó rendelkezése. Ebben az esetben az értékesítés az általános szabályok szerint áfaköteles. Például, ha az alanyi adómentes vállalkozásban használt tehergépkocsiját értékesíti, akkor a teherautó ellenértékét 27%-os mértékű forgalmi adó terheli.

5.1.4 Ingotlanértékesítés

Nem járhat el alanyi adómentes minőségében az adóalany akkor, ha tárgyi eszközként használt ingatlanát értékesíti.

Továbbá nem járhat el alanyi mentes minőségében az adózó akkor sem, ha az ingatlan építési telek, építés alatt álló vagy olyan ingatlan, amelynek használatbavétele és az értékesítés időpontja között még két év nem telt el. Ezek az ingatlanok az adózó választásától függetlenül adókötelesek. Új lakás értékesítése esetén az alanyi adómentes adóalany is alkalmazhatja az 5%-os mértékű adókulcsot, feltéve, ha a lakás, lakóház paraméterei a kedvezményes adókulcsra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelnek.

Ha az adóalany az alanyi adómentes időszakában saját célú használatra ingatlant vásárolt, akkor a beszerzéshez kapcsolódó áfát jogállásánál fogva nem helyezhette levonásba. Amikor értékesítésre kerül és az értékesítése a kivételi szabályok szerint áfaköteles, akkor a figyelési időszakból még hátralévő hónapokkal arányos beszerzéshez kapcsolódó áfát pótlólagosan levonásba helyezheti az adóalany. Ha az alanyi adómentesség időszakát megelőzően vásárolta az ingatlant és beszerzéskor az áfát levonta, akkor pótlólagos áfalevonási joga már nem merül fel.

Amennyiben az adóalany tárgyi eszközként nyilvántartott építési teleknek nem minősülő beépítetlen ingatlant vagy olyan ingatlant értékesít, melynek a rendeltetésszerű használatbavételét követő két év már eltelt, akkor az alanyi adómentes adóalanyak az általános szabályokat kell alkalmaznia.

Ennek okán a szóban forgó ingatlanok értékesítését megelőzően az adózónak azt kell tisztáznia, hogy az ingatlan értékesítésére az értékesítést megelőzően adókötelezettséget választott-e.

A beépítetlen ingatlan, illetve a két évnél régebbi beépített ingatlan értékesítése adómentes. Az adózó az egyébként adómentes ingatlan értékesítésére adókötelezettséget választhat (Áfa tv. 88. §).

Az alanyi adómentes adózót is megilleti az ingatlanértékesítés adókötelezettség alá vonásának joga, mivel, ha tárgyi eszközként funkcionáló ingatlant értékesít, akkor azt nem alanyi adómentes minőségében eljárva értékesítheti. Ha az alanyi adómentes adóalany a saját használatában lévő beépített ingatlanát értékesíti, akkor az értékesítés fő szabály szerint adómentes.